

Sirene; een zoektocht, een zwerftocht, een Odyssee

1 januari 1997

Auteur: Hannie Bruijnooge

Volume: 28

Nummer: 3

Pagina's: 99-110

Documenten

- [moer_jrg28_021.pdf](#)

hannie bruijnooge in het alg e meen sterk t e verminderen juist de mythologis che verhal e n zijn een b e langrijk e bron van inspiratie voor onze be s ch aving de mod erne toeoorde r wordt bij he t lezen sirene een zoektocht ervan ve r rast door het psychologi s ch inzi c ht en de v e rlangens e n emoties van de m en s di e een zwerftocht in de verhal e n ee n rol sp elen aan de h and van thema s kunn e n verbande n word e n gelegd een odyssee me t de h e dendaagse lit eratuur bij he t zoek e n n a ar en ontwikk e len van mat eria al he bb en w e in ons a chte rhoofd gehouden dat leerlingen ee n ruime k e uze aan de na am sire ne s ta a t voo r verl o kking en ve rle i lite ratuur vi s uee l en auditi e f g ebod en moet ding maar t egelijke rtij d voo r de a la rmb e l die worden zonde r d a t daar onmidd elliijk zw a ar rink e lt o ve r de afn e m e nde b e langs t e lling va n c o g nitieve opdracht e n aan ve rbond en wor jo nge ren voo r li tera tuur het project is ee n initia d en leer lin ge n mo e t en d e gele g e nhe id krij tief van de minis te r van we lz ijn vo lksgezo nd g e n zelf te lui ste r en te snuffele n e e n keu ze te h e id cultuur en h eeft twee h oofd do els te llinge n make n uit h e t aanbod en hun le ese rvaringe n he t be v o rd e ren va n h e t leze n e n h e t plez ie r in uit t e wisse l en ge stimule erd door versc hi lle n lezen van lee rlingen van twa alf to t e n m e t achttien d e w e rkvorm e n om dit te be reike n h ebb e n jaa r op de ha vo e n vwo we les pakk e tt en ontwikk eld zo al s film e n het to t stand b renge n va n een struc turele sam en boek odysse u s en het po ez i e leesdo ssi e r we rking tu ssen bi blioth eken en sch ol e n voo r havo e n ac tivit e iten ge or ganise erd zo a l s he t lit e r air en vw o c afe waarin de b el evin g v an lit e ra tuur cen het projec t is opgezet in d e vorm van ee n tr aal s t aat bij h et sa men s t ellen va n de l es p a k exp erim ent in het knooppunt arnh e m nij m egen k e tte n w e rkte n do ce nt e n biblioth ec arisse n he t kan gebied e n in de prov in cie zee land hi e r de con s ule nt b e elde nd e vorming van de s ti c h z ij n docente n en biblioth ecarissen op zoek geg aan ting vmc z e el a nd de d i re cteur van ee n na ar m a teriale n e n midde len o m de doels tellingen pl aatse lijke bio sc oop e n d e bo e khand e l in te b e rei ken om alle be tro kke ne n op d e h oog te t e werkgro e p e n sa me n

hie rond e r worde n de h o ude n van de o nt wi kke lingen versch een vier k ee r
lesp a kketten e n h e t or gani se re n van e en lita p e r jaar de nie u wsb oef
odysse us in bee ld rair ca fe besc hreven hanni e bruijnooge was als proj ect co rd-
ina tor betro kke n b ij de opzet en uitwerking van h et projec t film en boek in de
procin c ie zeeland in di t artik el geeft zij een beschrijving van de activite ite n e n
lespakk etten zoals als onde rde l van de be eldc ultuur w a armee die voor siren
e in zeela nd o ntwikk eld zijn jonge r e n tegenwo o rdig veelvuldi g word en g e c
onfronteerd kan film bij uit s te k ee n mo tiv erende func ti e voor lit e ratuur
vervull en centraal them a da arom zijn vo or de bove nbouw van havo en vwo ee n
drie tal l esp a kke tte n ontwikkeld om het projec t sir e n e naar buit e n t oe a l s
e e n m et a ls th e ma film en bo e k bij de lespak eenhe id te kunnen present e re
n is er voor kett en z o rgt de biblioth eek voor voldoende gekozen alle ac tivite it
en t e lat e n pl aatsvind e n e xemplaren v a n d e lit e r a tuur e n d e bijb e ho
binne n ee n ce ntraal the ma d e g riekse mytho re nd e vid eoband e n bove ndien
maakt ze logie in h e t al gem ee n en de verhal e n v a n afspraken met de bio sc
oop ov er h et b e kijken ody ss eus in h e t bijzonder vorm e n de rode van d e film
draad in h e t o vergrote deel van de activitei het is be langrijk om op t e me rk e n
d a t film ten onder andere door d e afn em e nde b et e in dit l es mate riaal e en
midde l i s en geen doe l keni s v an de klassieke tale n in h et ond erwijs d e lit era
ire te kst s taat centraal zo kan film blijkt de kenni s ov e r de g ri eks e mythologie
fun ge ren al s bewijs van het tegenwoordig i n 1997 3 moer 99 zwang zijnde be-
grip inte rtextualiteit het matiek omdat de lessen redelijke onafhanke kan ee n the-
ma in beeldtaal concretiseren een lijk van elkaar zijn opgebouwd is het ook be-
paald genre verduidelijken en tonen hoe mogelijk keuzes t e maken s pa nning
wordt opge bouwd natuurlijk kan de film ve rgeleke n worden met het verfilmde h
eb je dat boek al gezien h e t de rd e bo ek waarbij a a nda c ht kan worden bes-
teed le s pakket heb je dat boek al gezien legt in aan s pe c ifiek e film e n ro-
maneige nsc happ e n vergelijking me t d e ee rd e rge noe md e meer deze laats
te vorm van omgaan met film in de nadruk op het verfilmen van literatuur in litera-
tuurl ess en is een belangrijk onderde el dit pakket wordt aanda c ht besteed aan
het van de twee le s pakkett e n v an twee naar e en schrijve n va n een scenario
de mi se en scene naar twee en wie b en ik en wie zijn wij cameras t andpunt e n
perspe ctief er wordt gewerkt met de boeken en de verfilming v a n van twee naar
een naar twee in h e t oe roeg van hell a h a as se en de kle ine blonde lespakk e t
van twee naar e en n a ar twee staat doo d van boudewijn buc h de rom a n h e t go
ud en ei v a n tim krabb e en in les i ervaren de leerlingen dat e en te ks t de ve
rfilming sp oorloos c entr a al met als the bij vers chillende m en s en v e rschi ll
ende be e l ma h et klas si e ke li efdesc onc ept van de onbe den oproept en dat d
e verfilming van een reikbare geli efde en h e t verl a nge n tot vere ni bo ek altijd
d e pers oonlijk e verb e elding v a n ging h e r eni ging d e hoofd ersoon rex is al
d e c inea st i s in le s 2 krijgt onder and e re h et jaren w anhopig op zo e k naar z
ijn vriendin b e grip s cena ri o handen e n vo e t en de l eer die op hun vakantie
naar frankrijk van h e t lingen krijge n ee n globaal overzi c ht v an h e t ene op he
t and ere mome nt spoorloo s i s pro c es dat begint wann ee r een auteur de
verdw en en filmrecht en v a n e en boek v erkoopt e n eindigt het l e spakket bes-

taat u i t vijf les s en in het wann eer de film in de roulatie wordt gebracht le erling e nkatern wordt de roman he t go ud e n vi a opdrachten die pa ss en bij elk s tadium in e i geintroduc eerd door and er andere e e n het tot stand kom e n van e e n film e rva re n ze krant enb e richt jonge vrouw uit luik v er dat het verfilmen van een boek een z ee r dwijnt op bus rei s naar sp anj e het be richt a rbeidsinten sief en geldver sli ndend proces is dat tim krabb e inspireerd e tot het sc hrijven z e worden uitgenodigd om na te d e nk en over van de roman daarna volg en t ek s tfra gmen de manier waarop de cineast zijn id e e over het t e n uit plato s het sym pos ium over het boek hee ft uitgewerkt in het leerli ngenkate rn sc heide n de r geslachten e n de bijb e l het is een tekstfragment uit o eroeg opgenom en en paradij sve rhaal in de volgend e le s sen wordt van h e tzelfde fragment e en s tuk uit he t scena ingega an op het maken v a n ve rfilmingen en ri o in opdra cht 2 moeten de leerli ngen he t op d e b elangrijke rol va n de ruimte binne n fragme nt en he t sce nario me t elkaar verge lij ee n film hierbij kunnen de l eerlinge n ki e ze n ke n zie afbeelding z in l es 3 sp elen tijd en uit opdrac hten voor het maken van maquettes ruimte een b elangrijke rol ter afs luiting van en fotorepo rtag es vervolgens wordt de rom a n he t lespakk et heb j e d a t boek al gezie n ce ntra al gesteld aan de hand van affec ti eve en bekijke n de leerli ngen de film d e kleine blonde co gnitieve vragen in de laatst e le s kan de film dood of oeroeg op video of in d e biosc oop sp oo rl oos vertoond worden evaluatie u it de reac t ies van do cente n en w ie en ik en wie zijn wij in het le erlingen blijkt dat de l espakk e tten over film l espakk et wie ben ik e n wie zijn wij rond en bo e k z ee r po siti e f zijn ontvang en bij de de bo e ken sup e rtex en hoffm an s ho nger va n ev aluatie van het laat s tgeno emde le s pakke t leon d e winter staat het b egri p ide ntite it gaf 68 proce nt van de leerlingen aa n dat ze c e ntra a l aan de h and van een ruime poezi e door de less en meer belangste lling hebben bijlage e e n bijzonde r reina ertverh aal ee n gekrege n voor boeken d i t terwijl in he t fragme nt v a n g l dur lac her een v erhaal l e spakket m ee r dan in de beide vo rige een van marc el m ri ng en het werk van l e on de groter accent op de film wordt gele gd w inter wor den le e rlinge n in ze s l essen ge c on l ee rlingen gaven bij de evaluatie van de front ee rd met de joodse identiteitsprobl e le spakketten rond tim krabbe en leon de 100 moer 1997 3 opdracht 2 de o nh eilsp e llen de s feer van h et na chte lijke m eer wordt in het boek u itgebreid beschre ven hoe he eft d e scenarist j ohans a ngst d uidelij k ge maakt het co st u um van de ppoh e en k rijgertje k omt in h et boe k niet vo or wat kan de bed oe lin g van deze scene zijn geweest wat wil de s cenarist hier aantonen i n het boe k k rijgt jo han pas d agen nada t hij weer to t bewustzij n is g ekom en d e juist e toe d racht va n het ong eluk te h oren h oe is dat in het s cenario waarom zou de scenarist voor deze oplossing hebben gekozen ajbee lding i opdracht v oo r het verge lijke n van een boekfragmen t e n een sce nario uit o e roe g wint er a an vaker op e e n derge lijke mani er kunnen de a andacht voor d e eige n le es b e met lite ratuur t e wi ll en w erke n l eving v a n l ee rlin ge n s t aa t c e ntra al via d e ervarin gen en d e m anier waa rop door v oorb ee ldle sse n en informati e o ve r boek en biblioth eken k a n worden gewe rkt rond film wordt aanda c ht bes te ed aan de vakke n n e der en lit eratuur i s vastg e legd in film en lite ra lands fran s duit s enge ls kl assi e ke tal e n tuur stapp en-

plan 1996 aardrijkskundige geschiedenis maatschappij leer teksten en hand-
vaardigheden waardoor Odysseus met het lesplan kan worden gewerkt uitvoerige informatie over dit naschrift en rond film
en boek is het lesplan kunt vinden in het artikel CXV lesplan Odysseus ontwikkelde
de keuze bestaat soms al het zeeuwse Odyssee project voor de Odyssee is
ingegeven door het feit van Corgejon dat verschijnen in levende dat leerlinge
nederlandse enige over de klassieke talen 1996 cultuur wisten terwijl de invloed
ervan op onze hedendaagse cultuur bijzonder groot is poezielesdossier er is
vooral aandacht besteed aan het bij elkaar brengen van titels die thematisch
in het kader van siren zijn op schoolverband staan met de Odyssee de gelezen
gemeenschappelijke mond in vlijdingen in teksten worden vergeleken met
momenten uit september 1993 de toenmalige brugklassers de Odyssee
waardoor leerlingen culturele en nutteloos en onvolgomen met historische
verschillen en overeenkomsten het aanleggen van een poezielesdossier dat
ontdekt in de didactische handleiding bij op zijn tijdens hun hele
verdereschoolloopbaan reis met Odysseus 1996 zijn lessen tusschen
aanvullen in het fraai en cahir dat de opgenomen waarmede docenten
aan het werk leerlingen gebruiken nemen zij ongeveer 1997 3 moer
101 vier gedichten per jaar op deze gedichten wie maakt vragen voor de
literaire quiz zijn behandeld in de lessen Nederlands de wie zorgt voor de
publiciteit zowel interne persoonlijke bewerking van de gedichten in als
extern wie zorgt dat de auteur na a flop hiet leesdossier is bevestigd
tijdens de lessen in zijn hotel komt etcetera dit alles afhankelijk de
Nederlands teksten hoe een en ander in lijken van de verschillende
onderdelen van het zijn werk ging is vastgelegd in de docenten
programma de leerlingen bereidende zehandleiding wij t eken en
voor poezie 1996 onderdelen individueel of in groeps voor nannette
kneepkens en van de betrokken docenten vertelt er meer over in het
artikel zo hebben de leerlingen op verschillende plaatsen te komen voor
poezie dat u kunt vinden in de provincie ontmoeting met autours op
pagina 1 van dit nummer georganiseerd een paar voorbeelden leerlingen
ontvangen Ronald Giphart op een prachtliteraircafé tusschen de
euwskasteelachter de duinen bij Domburg ontmoeten Herman Pleij tijdens
naschrift lesplan Odysseus zijn activiteiten ontwikkelen middelen
europees avonds met tonelzangkeled zoals het organiseren van een
literaircafé doctoren traden op als heuse troubadours en het
initiatief voor het organiseren van een dans in de kantine van de
school mees van literaircafé gaat uit van de doctormees talde
keulen geeft acte de presence in het jazzcafé doctoren
Nederlands de leerlingen of de bibliotheek vernieuwen een
vijftal zeer mondige thecaris middels de dor siren zeland
leerlingen velen de winter aan de tand verspreiden
nieuwsbrief Odysseus in beeld is ter afsluiting van een
voor doctoren en men op de hoogte van de mogelijkheden
een bibliothecarissen georganiseerd studiedag literaircafé te
organiseren de kosten zijn leerlingen zijn heel goed
in staat zelf een grote deel voor de kening van
sirene voor literaircafé te organiseren op staat dat de
leerlingen nauwbetrokken zijn het programma bestaat
regering uit meer bij de voorbereiding

idingen het is hun literair dan alleen voorlezen uit eigen werken een cafe de bibliotheek ecaris van de plaatselijke intevierw mede schrijver om de feestbibliotheek zorgt voor voldoende boeken en verugde te verhoegen is er muziek toneel of achtergrondinformatie over de auteur hieruit een literaire quiz zoals het voorbeeld en is door de docent leerlingen en de bibliotheek vond met ronald tiphart laten zien zie thecaris gezamenlijk en leerlingen na te rafbeelden 2 samengesteld de zekaten zijn te rvoor bereiding in de lessen en de rlands besproken de gehele projectperiode hebben leerlingen docenten leerlingen gaan in samenvoeging literaire cafes georganiseerd het is juist de mede bibliotheek aan de slag meestal werkt eigen betrokkenheid die ervoor zorgt dat een eenbepaalde klas de verscheidende organisa to dergelijke activiteiten succesvol is rische aspecten verdueren leerlingen kiezen evaluatie wijzen uit dat met name deze in overleg met de docenten de bibliotheek samaniëren van werken bijraagt tot het vergroden auteur nemen zelf contact op met de ten van het enthousiasme van leerlingen stichting schrijvers school samenleving om zoals ze zelf zeggen en literaire cafe moet zijn komscontractueel vast te leggen en beslist zal werken worden georganiseerd besluit en waar het literaire cafe zal worden naafloop van de experimenten zijn de gehouden de leerlingen vullen in overleg overariingen vastgelegd in literaire cafe stappen met de auteur hun docenten de bibliotheek plan 1996 hierin zijn praktische tips opgecaris het programma verdueren wordt een noment bevestiging tot de voorbereiding draaiboek maakt waarin de volgende vradefinancieringen en de organisatiogen worden beantwoord wie ontvangt de auteur wie regelt de aankleding van de zaal de klas leeskring wie benadert de boekhandel voor een boeke ns t a nd wie intevierwt de auteur wie een andere activiteit was het houden van zorgt voor bijvoorbeeld het muzikale interleveringen in de periode maart tot en met meezo wie verzorgen een toneeloptreden mei 1995 lezen leerlingen boeken voor de 102 moer 1997 3 een avond met ronald tiphart op 9 december 1993 organiseerden de leerlingen van klas vwo 5a van een scholengemeenschap in middelburg een bijzonder geslaagde literaire avond met ronald tiphart al vroeg in de avond vertrokken zo n 150 leerlingen en hun docenten met de bus naar het achter de duinen gelegen kasteel westhove in domburg allereerst was daar een zogenaamd literair diner met de schrijver waarna de feestelijke avond kon beginnen de auteur droeg voor uit eigen werk werd geïnterviewd door een docent over giph en ik ook van jou en er was een literaire quiz waarin sommige leerlingen een boek uitbeeldden terwijl anderen moesten raden om welk boek het ging er waren zo n 20 winnaars die allemaal van de plaatselijke boekhandel een boek van tiphart cadeau kregen de anderen togen in de dagen daarna en masse naar de plaatselijke boekhandel om giph te kopen het in middelburg best verkochte boek in de maand december en a vond met ronald ciphapt 1 introductie 2 ik ben de verhalen die ik vertel 3 ik ook van jou 4 kleine pauze 5 de grote literaire 6 vragenronde 7 pauze op 8 gsp h 9 a t a l t i n g a f b e e l d i n g a l i t e r a i r c a f e m e t r o n a l d t i p h a r t n e d e r l a n d s e k i n d e r j u r y b i b l i o t h e c a r i s s e n z o v e e l m o g e l i j k l e e r l i n g e n k o n d e n w o r d e n m a a k t e n e n v o o r s

de relatie uit de lijst van in gelezen hebben de bibliotheke n gezorgd 1994 voor het eerste verschenen jeugdboeken voor extra exemplaren de boeken zijn uit in de categorie voor kinderen van twaalf geleend via de schoolbibliotheek zowel klas t g t en met v erti en jaar om ervoor te sikaal als buiten de les zijn de leesevaringen zorgen dat de zes ti en gesel e c teerde titels door uitgewisseld al dan niet in samenwerking 1997 3 moer 103 met de docent nederlands traden de bibliotheek openbare bibliotheek kan bieden in een discussie op als leeskringbegeleider in een discussie kwam naar voren kwam dat docenten introductiebijeenkomst werd doel en werk behoefte hebben aan een duidelijk overzicht wijze van de jury besproken daarna l azen de van materielen en mogelijkheden van de openleeringen minimaal vijf boeken in een of bare bibliotheek een brochure voor docenten twee vervolgbijeenkomsten werden de veel een contactpersoon in de plaatselijke bibliotheek en bespreken en meeningen uit te k gewisseld de activiteiten werden eens telijk a fge slo ten met een film of schrijversbezoek de tweede en derde studiemiddag kregen een de experiment en laten zien dat leerlinge n meer praktische invulling door het uitwisselen van leeservaringen tot met de odyssee van homerus als uitgangs lezen worden gestimuleerd de docent en de punt werd op de tweede studiedag de bibliotheek ari s zijn de begeleiders zij s che p ody ssee in de klas in maart 1994 in de pen de voorwaarden voor het optimale functioneren van de bibliotheek een voorbeeld gegeven tioneren van een kinderruimte van de manier waarop theoretisch werken waarop is gewerkt werd vastgesteld in de klas gestalte kan krijgen en op welke manier en als leeskring 1996 thema vakoverstijgend kan worden benaderd het lespakket odyssee was inmiddels gestudiedagen reed en de zes studiedag had tot doelen van alle vakgebieden en thoudt siast te maken binnensir en e zijn niet alle activiteiten voor het werken met het materiaal de voorleeringen ontwikkeld voordat er goe d onde rwe rpen die aan de orde kwamen waren lesmate riaal ontwikkeld kon worden en voor de wijze waarop de odyssee is ontstaan de dat men hiermee goed zou kunnen werken invloed die het verhaal heeft op de heden h add en ook de docenten en de bibliothecaris daagse literatuur de manieren waarop de behoefte aan informatie en scholing voor docent in zijn lessen met de odyssee kan worden studiedagen en cursus u s s en ge orga werken de wijze waarop het odyssee u s ve r ni se erd om haal terugkomt in de beeldende kunst en de informatie over het project te verschaffen anders teuning die de openbare bibliotheek contacten tussen docenten en bibliothecaris kan bieden en als docent en met het lespakket s en te bevorderen willen gaan werken omdat het pakket vakgedachte n uit te wisselen over de rol die overs tijgend is wa ren docenten van allerlei literatuuronderwijs en bibliotheek kunnen v a k g e b i e d e n op de tweede studiedag middag aan spelen op het gebied van leesbevordering wezig in november 1993 vond de eerste studiemiddag onder de titel sirene een odyssee blikken dag plaats onder de titel leesplezier en we op een studiemiddag in november 1995 literatuuronderwijs de e c h t e des kundigen te rug op de plannen en activiteiten docent en herman pleij harrington en coren

bibliothecarissen namen de laagste lonen in hun leven in op de vraagshop rond film en boekdeklassekring of het eigenlijk wel zo erg gesteld is met het probleem van de leesdoelgroep literaire cafej en ugd-literatuur leesgedrag van leerlingen en of het literaire voortgezet onderwijs en het lespakket raakt onderwijsscholen eigenlijk wel de odyssée van de roning niet met meegewerkt had schuld kon worden gegeven de middel en die kon keuzes nemen van de variërende van de doelen te bereiken staan om het aander en velen raakt enthousiast om zelf leesgedrag te beïnvloeden en het leesplezier te meten gaan werken tegelijk met de werkbereidheid en de bespreking aandachtshop was er voor recitoren bibliothecarissen de rechtbede aan verfilmde literatuur het tijds en vertegenwoordigers van provinciale en gebruik van klassieke teksten en het gebruik landelijke organisaties een apart programma van jeugdliteratuur de consulent jeugdbibliotheek vooruit naar de toekomst waar in theekwerk van deze uwse bibliotheek ging zeeland verder gewerkt gaat worden aan uitgeleid in op de onderscheidende rol die de leesbevordering instelling en die partij 104 moet 1997 3 rinderboeyeaywis deze boeken hebben de afgelopen zo jaar een gouden griffel gekregen sommige titels kloppen echter niet helemaal zet de juiste titel erachter door wie zijn ze geschreven zet de juiste letter voor het nummer van het boek n.b. het zijn allemaal boeken voorrajaar en ouder zoals je ziet zijn er minder schrijvers dan boeken dat klopt een van de schrijvers heeft voor meer dan een boek een gouden griffel gekregen i. keizer van katoren a. thea beckman 2 het malle ding van elastiek u. anton quintana 3 de turk en de kat van tante da. karel eykman 4 het wereldje van jan lighthart d. guus kuisje 5 kruisocht in onderbroek e. willem wilmink 6 de kinderen van het zevende woud f. henk barnard 7 krassen in het tafella. ken. g. els pelgrom 8 zeegezicht 9 de bananenkoning h. simone schell 10 kleine wapper en lange sofie i. wim hofman 11 liefdesverdriet j. janterlouw 12 waar het hart vol van is k. leonie kooiker 13 het wil maar niet vlotten i. jaap terhaar 14 de eiereters a. b. eelding 3 kind. e. rbo. eke. nquiz tijden de cursus jeugdliteratuur geerd in het project richtten in de loop van op welke wijze een project gestart kan worden 1997 het platform leesbevordering op den wieerbijbetrokken zijn of moeten worden welke besissingen wanneer en door cursussen wie genomen moeten worden welke financiële middelen nodig zijn om het project te projectmatig werken i. e. de. re. openbare kunnen uitvoeren op welke manier de voortbibliotheek met een havo vwo school in gang wordt gebracht en hoe een project haar werkgebied heeft bij de start van het beheer kan worden uitvoerig i. s. s. tilges taan sireneproject en bibliothecarissen aangeveld als bij de manier waarop bibliotheken de contactpersoon voor het voortgezet onderwijs met de scholen in hun werkgebied zijn deze bibliothecarissen waren betrokken verder kunnen uitbouwen gebruikmakend bij de opzetten uitvoering van activiteiten op van de in het kader van sirene ontwikkelde plaatselijk niveau zij hielpen bijvoorbeeld materialen bij het opzetten van een literair cafe. c. ordi ook directies vervullen een belangrijke nederen het samenstellen van een leerlingenrol bij het opzetten en uitvoeren van katern stelden boekenlijsten samen leverden projecten verlaten in de

voorwaard e een boeke nkist bij de lespakkett e n rond film n s cheppend e s feer da a rom is in e e n aparte en boek maar hadden no g weinig e rvari ng bij e enkomst voor dir ec tie s van bibliothe met een proje c tmatige manier van werk en k en aanda c ht bes t ee d a a n de rol va n d e voor hen is daarom d e c ursus proje c tmatig dir ec tie al s opdrac htg e v e r w e rke n ge org a nise e rd een tweedaagse cur s us die tot doel had bibliothe c ari s sen te scho cursus jeugdliteratuur u it cont acten len in het z elf opzetten van leesbevorderende met docenten nederlands bleek dat zij niet of re s ultaat geri chte activiteiten aan de hand nauwelijks op de hoogte zijn van het fantas van c oncret e voorbeelden kwam a an de orde tische aanbod aan jeugdliteratuur waarmee i n 1997 3 moer 105 het voort gezet onderwijs kan worden gewerkt gaven aan welke ondersteuning ze do c enten ten dele komt dit doordat daar in de oplei kunnen bieden maar het is van belang hier ding van docenten niet of n a uwelijks aan aan een vervolg te geven bib li othecari ssen d acht a an wordt b est eed om he t gebruik van mo et en h e t v oo rtouw ne me n zij kenn e n als jeugdliteratuur in de onderbouw van het ge en ander het aanbod aan jeugdliteratuur en v oortgezet onderwijs te bevorderen is voor ondersteunende materialen het is aan hen de do ce nte n ned erla nd s de cursu s jeugdlitera do ce nte n sys te matic h op d e hoogte te houden tuur ontwikkeld in h et eerste deel stond van nieuwe materialen en voorbeelden van d e jeugdlite ra tuur in he t algemeen ce ntra al tij manier waarop hiermee gewerkt kan worden dens de e e r s te cursu s avond we rd de kenni s van doc e nten ten aanzien van jeugdlite ratuur drama en leesbevordering in samen gepeild do o r midde l va n e en kinderbo e ken werking me t de sti chting v mc ze euws e quiz zie a fbe e lding 3 raad voor volk s ge zondheid maa t schapp e lijk e ontwikk eling en cultuur zijn e en tijd e ns de cur su s werd onder ande re ook het tweetal activiteiten rond dra ma al s middel tot leerplan fic tie in de basis vorming 1993 van de l e esbevorde ring opge zet de ee r s te voor de slo b es proken w a rna aanda cht w erd b e steed le erlingen d e tweede voor docent en a a n de mog e lijke benad ering en v an het allere e rst is tijdens het jaarlijks teru gkerend gebruik van jeugdlite ratuur provinci a al jong ere n the aterfe s tival gewerkt d e didacti sche bena de ring waarbij j e ugdlitera rond de verhalen van odyss eus in s lechts drie tuur wordt opgevat als l ee r s tof zate rdagmiddagen hebben zo n 30 leerlingen de p e dagog isch e bena de ring waarbij de do ce nt van een brabantse e n tie n ze e uwse sc hol e n zi c h b ep erkt tot boekpromotie e n zic h ont onde r l eiding van e rvaren regi sse urs gew e rkt houdt v a n verwerkingsm e thode n of andere aan de tots tandkoming v a n e e n dynamisc h e le ss en in h e t l ezen e n verras s e nde voorst ellin g rond de v e rhalen ee n c ombi nati e hie rva n rek e ning houdend ov e r odysseus t e r voorbereidin g lazen d e met e n afgestemd op h et nive a u e n de lee rlinge n h e t in het k a der van sirene samen b e langs tell ing van de hele klas m aa r ook van ge s teld e le erlingenbo e k op reis m e t odysseu s de indivi due le le erling 1 996 en zetten hun eigen inte rpret ati e op d e d e doc enten moeste n antwoord kunnen planken zie a fb eelding 4 g ev en op de vra a g welke benad ering d e s e c ti e koos ten aanzi en van j e ugdlite ratuur e n fic e e n van d e regis seurs heeft de e rvari nge n ti eond erwijs v e rder werd uitvo eri g inge b eschreve n in van literatuur naar dra ma 1996 gaan op de inhoud van de j e ugd-

boeken zelf en handleiding voor docenten doel van de de bijbehorende secundaire literatuur en de handleiding is docent en een praktijkgerichte overgang van jeugd naar volwassen literatuur aanpak te bieden voor het werken met drama waarbij thematische lezen en belevenisrijk als middel tot de esbevooriding naast aanwijzingshulpmiddel kan zijn zingen voor het kiezen van een verhaal wordt aandacht besteed aan de organisatie in de klas in het tweede deel van de cursus werd de wampering op de eerste kennismaking met het groeppedeelnemers gesplitst en de el van de verhaal het werken aan een presentatie en het docent en een bibliothecarissen nam deel aan werken naar een grote voorstelling ook zijn het onderdeel poëzie hoe kan ik met gedichtes voorbeelden opgenomen zie afbeelding 5 ten aan de slag en een ander deel aan het onderdeel film wat is er en hoe kan ik cursus drama en leesbevordering daarmee werken in de klas later is ook het omdat drama door doctoren in het voortgeordnete drama aan de cursus toegevoegd zet onderwijs niet makkelijk wordt opgepakt voor de contactpersonen in de plaatselijke als middel tot de esbevooriding is de cursus bibliotheek lager na afloop van de cursus en drama en leesbevordering georganiseerd duidelijk taak de aanzet tot het gebruik van met de docent en handleiding als basis hebben jeugdliteratuur is gegeven bibliothecarissen docenten in zes avonden de benodigde vaar zorgden voor de benodigde materien en digheden geleerd om in de praktijk metio6 moer 1997 3 afbeelding q scene uit de odysseus uitvoering van het scholiefestival in goes drama te werken onder begeleiding van de wijsvleevendigen en jongeren helpen hun doctoren navenen vissen heeft de reedeweg te vinden in de hoe veelheid in formatie ne merdaarn agewerkt met drama in de klas vandaar dat in zeland de brochure de de de eenlne mers maakt en zelf een draaiboek bibliotheek een open boek is same ngesteld voor de manier waarop ze met een bepaald e aan de hand van hoofdstuktitels als niet teksten in de klas wilden werken het was de alle een boeken wie de jeugd heeft wat en bedoeling de leerlingen door rollen spel waarvoor hoe vind ik wat ik zoeken leesbeving up en gericht oefeningen aan de hand van de ring wordt duidelijk op welke manier van de tekst tot een klein presentatie te laten de bibliotheek het voortgezet onderwijsvan komen op de zemanier wordt duidelijk die nst kan zijn niet alleen de diens tve rling welke problemen zich bij het werken met vande zeeuwse bibliotheek als openbare drama in de klas kunnen voordoen en op bibliotheek maar ook haar diens tve rling welke manieren de zee kunnen worden opgelost als provinciale bibliotheek centraal en als wetenschappelijke bibliotheek wordt uitvoer brochure voor docenten rig onder de aandacht gebracht de zeeuwse bibliotheek speeld een belangrijke rol binnenen uit contacten tijd en de studiedagen en cursussen en als centraal coördinati epunt van siresussen is gebleken dat docenten in het voortgezen zeland was de bibliotheek projectverantwoordertweits niet of nauwelijks op de hoogte woordelijk en had ze dan zij de inzet tijd zijn van de material en mogelijkheden die van veel meer werken en belevenisrijk voor de bibliotheek en kunnen bieden inzicht in trekkersrol deze mogelijkheden kan het

lit e ratu rond er 1997 3 m oe r 10 7 rol van docenten en bibliothecarissen stuur-
groep herhaaldelijk naar de manier waarop de op gang gekomen samenwerking
hoewel in de aanvang van het project niet tussen plaatselijke openbare biblio-
theken en kon worden gesproken van een gelijkwaardig scholen voor xnvovw o
verder kan worden dige samenwerking tussen bibliotheken en uitgebouwd een
aspect dat speciale aandacht scholen trad er in de loop van de project verdient
in samenwerking met alle in zee periode een verbetering op doorden s
ieve land bij het project betrokken organisaties samenwerking ontstond bij doce-
nente en werd in de loop van 1997 het platform bibliothecarissen inzicht in
elk aars werk lees bevordering opgericht soort de samenwerking wierp zijn vruc-
ht en af op plaatselijk niveau aange sturd door bibliothecarissen ervoeren
in een project als een provinciaal coördinator zijn boekhan sirene dat docen-
ten nog veel te weinig op de deels bibliotheken jongere centra en biosco-
hoogte zijn van de dienstverlening van openbare zodanig bij de activiteiten
betrokkenbare bibliotheken vooral tijdens de eerste dat het opzetten van lees-
bevordering en actieve studiedag bleek de houding van docenten te neten ook
na afloop van sirene en vervolgens opzichte van de deskundigheid van de bi-
bliothecarissen zeer negatieve opmerkingen als wat doe je als bibliothecaris
bij de werkgroep de rol van de docent als intermediair tussen je hebt
toch geen inbreng en wij kunnen het jongeren en literatuur is van cruciaal be-
lang zelf wel hebben de bibliotheek niet zeker in een project als hiervoor
omschreven nodig toonden dat er heel wat werk moest het enthousiasme
waarmee docenten door worden verzet voordat van enige gelijkheidszelf
gelezen literatuur onder de aandacht waardenige samenwerking kon worden g-
esprovanleerlingen brengen is leesbevordering ken dat er toch op
plaatselijk niveau structuur maar niet in de redering krijgt les van een turele sa-
menwerking tot stand is gebracht is docent die goed op de hoogte is van de
mede te danken aan de enorme inzet van de heden dagse literatuur voor jon-
geren en daar bibliothecarissen het in tellen van een pro op een buitenge-
woon enthousiasme manier iets provinciaal coördinatie punt is bij de opzet en v-
an doorgaat het is docenten niet altijd uitvoering van activiteiten en bij het
tot stand kwaklijk nemen dat het enthousiasme ontkomen van plaatselijke
samenwerking van breekt de enorme werkdruk en de veran cruciaal belang
gebleken de ringen in het onderwijs zijn er de oorzaak van dat niet iedereen
op de hoogte is van de op plaatselijk niveau zijn de activiteiten in meest recente
aansprekende literatuur sirene nemende mate geordineerd door de n-
eze land heeft een poging gedaan docenten bibliothecarissen het aantal
klassenbezoeken behulpzaam te zijn bij het verlevendigen van is toegenomen
en docenten vragen vaker naar het literatuuronderwijs dat is gelukt zo mate-
riaal ter ondersteuning van de lessen de blijkt uit schriftelijke en mond-
elinge evaluatie samenwerking krijgt gestalte maar neemt in tijes bij het
werken met de verscheidende het licht van de basisvorming en met name de
lespakketten het organiseren van literaire tweede fase de rol van de mediath-
ek in het cafes en alle andere activiteiten blijft de studiehuis nog in omvang
toe met sirene is enthousiast betrokkenheid van de docent de aanzet al ge

geven achter van groot belang daar waar de docent zelf enthousiast met het materiaal heeft bibliotheekfiliaal gewerkt en daar waar veelvuldiger lesbevoorderende activiteiten hebben plaatsgevonden er is geïnventariseerd in hoeverre de doelvallende grotere effectieve consumenten dan op groep jongeren die een opleiding volgt op school en die selecties bij een enkel experiment schoolen voor uitvoering te segmenteren is zijn betrokken naar leesgedrag en informatiebehoefte de resultaten van dit onderzoek hebben eronder de resultaten gereenthousiast op de ontwikkeling toegeleid dat op een school voor havo kelde materiaal en vragen de provinciale vwo in samenwerking met de openbare roemer 1997 353 gericht gesprek het gericht gesprek is een gesprek dat gestuurd wordt door de docent de bedoeling is dat er iets van het dramatische konflikt dat verborgen in het verhaal zit duidelijk wordt voor de groep een konflikt is voelbaar en dus straks speelbaar een spel waarin konflikten uitgespeeld worden gaat verder dan alleen een illustratie van het verhaal en is spannender om de dramatische konflikten uit een verhaal te lichten kan men zoeken naar tegenstellingen zowel in personen als in situaties om een idee te geven van tegenstellingen die bruikbaar zijn voor drama volgen hier een aantal tegenstellingen die in het voorbeeldverhaal op reis met odysseus te vinden zijn de passieve telemachos tegenover de actieve vrijers de onverschilligheid van de bedienden bij de aankomst van athene tegenover de gastvrijheid van telemachos de moedeloosheid van telemachos versus de krachtige telemachos na de komst van athene het verdriet van eurycleia over het vertrek van telemachos tegenover zijn opgetogenheid telemachos als slapventje in het begin tegenover zijn heldhaftige vader odysseus en zo zijn er nog meer tegenstellingen te vinden naast het zoeken naar deze tegenstellingen is het ook goed alvast te zoeken naar het hoogtepunt of keerpunt de climax in het verhaal dit is een punt waar alle verhaallijnen als het ware naar toe werken en waarop het dramatisch konflikt wordt opgelost of veranderd dit moet uiteraard een belangrijke scene in het spel worden omdat hier iets gebeurt waar het blijkbaar om gaat in het voorbeeldverhaal is het keerpunt of hoogtepunt het verhaal dat koning menelaos vertelt aan telemachos hieruit blijkt dat odysseus nog leeft en naar huis terug gaat komen en dit is het nieuws waarvoor telemachos zijn queeste ondernomen heeft afbeelding 5 voorbeeld van het werken met drama bibliotheek een interessant experiment van specifieke aandacht is besteed aan de leesstart is gegaan de openbare bibliotheek collectie voor leerlingen in de onderbouw vliessen opende een filiaal in school en leerlingen maken gebruik van een volwaardige gemeenschap schiedmond de beste andere college bibliotheekvoorziening zowel op het lectie is grondig gesaneerd en aangevuld met gebied van lees als informatieve materialen lees en informatieve boeken en door jonge daarnaast zijn tijdschriften en dag en week ren veel gebruikte informatie uit de openbare bladen in de collectie opgenomen een vijftal bibliotheek zoals achtergrondinformatie over medewerkers van de openbare bibliotheek uiteenlopende onderwerpen auteurs invloeding en zijn verantwoordelijk voor het materie literom etcetera de op eeningstijden goed functioneren van de schoolbibliotheek zijn aanzienlijk verruimd het bezit van de zij verrichten er bij toerbeurten werkzaamheden schoolbibliotheek is opgenomen in de catalogen ondersteunen de

vrijwilligers ouders bij gebruik van alle bibliotheken in Zeeland waardoor het uitleenen deze vorm van dienstverlening leerlingen meteen kunnen zien of een boek beschikbaar stellen van collecties personeel elders aanwezig is en eventueel kan worden en in toenemende mate organisatie van aangevraagd activiteiten heeft een positieve invloed op 1997 3 moer 109 het leesgedrag van leerlingen zo blijkt uit didactische handleiding bij op reis met Odysseus onderzoek de manier waarop de school in Middelburg zeeuwse bibliotheek 1996 meer onderzoekswijze inhoudelijk opzicht gebruik doet van twee naar een naar maakt van de bibliotheek moet nog verder twee documenten handleiding en leerlingkatern worden uitgebouwd de aanpak is veelbeloofd de zeeuwse bibliotheek 1996 vind in het licht van de basisvormgeving en de doe se laarfp van wie ben ik en wie zijn wij twee de fase krijg t deze vorm van docenthandleiding en leerlingkatern mid same nwerking verdedigde gestalte de lburg zeeuwse bibliothek 1996 film en literatuur stap naar middelburg tot slot zeeuwse bibliothek 1996 geïncorporeert bes taat omsal het zeeuwse het project sir en heeft een schat aan informatie Odyssee project in levende talen 512 1996 matie op gel verdedigde ontwikkelde producten blz 437 439 zijn in het voorjaar van 1996 overgedragen hootegem van de bibliothek een op een aandeel stichting lezen zijn sverantwoordde boekwijze voor het voortgezet onderwijs lijkt voorlandelijke implementatie middelburg zeeuwse bibliotheek 1995 het eindresul taat is een uitgewerkte handleiding knuls twg kr aayka mp leesgewoon ten een ding die in het jaar 1997 verscheijnt de ze halve eeuw onderzoe k naar het lezen en zijn hand leiding die wordt samen gesteld door de belangstrijdswijk sociocultureel planbuishting schrijvers school samenleving reau 1996 heeft als swerkitte l praktijkboek leesbevoorde literaire cafe s tappe naar de middelburg zeeuwse ring hi erin wordt beschreven hoe de belangstrijd heek 1996stelling voor literatuur bij leerlingen van Odysseus in beeldnieuwsbrief van het leesbe scholen voor xev o vwo kan worden gestivordering s project sir en e 12 18 ja rige n mul eerd welke producten daa rvoor zijn xnv o vwo middelburg zeeuwse biblio ntwikkelde en welke werkvormen kunnen theek 1993 1996 worden toegepast op reis met Odysseus de tekst van de Odyssee boek r tot en met 9 middelburg zeeuwse noten en literatuur bibliothek 1996 projectmatig werken amsterdam hogeschool van het ministerie werd geadviseerd door de amsterd a m 1995 stichting lezen de projectmatige be gel ei provinciale stuur groep xev o vwo projectplan ding was in hand en van sardes stichting 1993 1995 middelburg stuur groep havo advise ring resear ch en die ns tve rle nin g in de vwo 1993 educatieve sector sss stichting schrijversru ardi m j kloprogge project literatuur 12 school samenleving verzorgde de inhoud 8 ja rige n amsterd a m stichting schrijvers de lijke be gelei ding school samenleving 1992 wi e m e e r wil we te n over de activiteit en die visser van literatuur naar drama een in zeeland heb ben plaat sgevo nde n kan hand lei ding voor docenten in het voortgezet onderwijs voor contact opnemen met hanni de rwijs middelburg zeeuwse bibliothek bruijn ooge zeeuwse bibli oth eek postbus 1996 800 4 433 0 en midde

lburg te l e foon oi18 wij teken e n voo r poezi e ha ndl e id i ng poezie lees 65 43
17 doss ier midde lburg zee uwse biblioth ee k 1996 bo e r m de d pra k e w agen-
ra n s fi c ti e in d e basisvorming ee n lee rpl an i n tsjip 31 4 19 93 blz 7 6 5 cursu
s jeugdliteratuur midde lbu rg z ee uw se bibliotheek 1 996 de kla s als lees kring
ve rs lag exp eri m e nten sirene zee l and midde lburg z ee uw se bibliothee k
1996 iio m o er 1997 3